

Кучо ҳастем аз ахлоқи рузадорон?

[Тоҷикӣ – Tajiki – طاجيکيّه]

Таҳия: Интишороти Дорулвтан

Тарҷума: Абдурахмони Абдусаттор

2014 - 1435

IslamHouse.com

أين نحن من أخلاق الصائمين؟

«باللغة الطاجيكية»

إعداد: القسم العلمي بدار الوطن

ترجمة: عبد الرحمان عبد الستار

2014 - 1435

IslamHouse.com

Кучо ҳастем аз ахлоқи рузадорон?

Оё маънои рӯза гирифтани тарки хурук, шароб ва шаҳавот аз баромадани офтоб то ғуруби офтоб аст?

Агар маънои рӯза ин мебуд, рӯза гирифтани барои бандагони Худо хеле осон мебуд, ва лоиқи он қадар савоби бузургеро, ки Худованд барои он ваъда карда аст, намебуданд:

وقد أخبر الله تعالى عن أجره العظيم في قوله في الحديث القدسي: «كل عمل ابن آدم له، الحسنة بعشر أمثالها، إلا الصيام، فإنه لي، وأنا أجزي به»

متفق عليه

“Ҳар кореро, ки бани одам анҷом медиҳад аз ӯст, ҳасана(амали неку) даҳ баробараш савоб аст, магар рӯза, ки аз ман аст ва савобашро ман медиҳам”.

Муттафақун алайҳи

Баъзе аз олимони гузашта мегуянд: Осонтарин рӯза аз хуроку шароб бозистодан аст.

Аммо Паёмбари худо ҳақиқати рӯзаро дар ҳадиси шариф баён карда мефармояд:

“من لم يدع قول الزور والعمل به والجهل، فليس لله حاجة في أن يدع

“Касеки сухани дуруғ ва амал бар он, ва ҷаҳдро тарк накунад, пас ҳоҷате нест барои Худо ки он шахс хуроку шаробашро тарк кунад”.

Бухорӣ

Пас рӯзаи ҳақиқи он рӯзае аст, ки соҳибашро ба дараҷаи тақво ва муттақиён бирасонад, Худованд мефармояд:

﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [البقرة: 183]

“Эй касоне ки имон овардаед барои шумо рӯза гирифтани фарз гардонида шуд, чунонки бар касонеки пеш аз шумо буданд фарз гардонида шуд, то бошад ки парҳезгори кунед”.

Сураи Бақара 183

Ва инсон ба дараҷаи Худо тарси ва тақво намерасад, магар бо пайрави аз ахлоқи хуб, ва дури кардан аз ахлоқи бад, пас барои рӯзадор чунин амалҳо муҳим ва зарур аст:

- 1) Нигоҳ доштани шикам ва аврат аз шаҳавот.
- 2) Нигоҳ доштани чашм, забон, пой, гуш, ва

дигар аъзо аз гуноҳон.

- 3) Нигоҳ доштани дил аз ҳиммати паст, ва фикрҳоеки сабаби дури аз Парвардигор мешаванд.

Гуруҳе аз мардумро моҳи рамазон меояд аммо кадом тағйире дар рафтору ахлоқ ва ибодати онҳо дида намешавад.

Паёмбари Худо мефармояд:

قال النبي صلى الله عليه وسلم: "ما أتى على المسلمين شهر خير لهم من رمضان، ولا أتى على المنافقين شهر شر لهم من رمضان، وذلك لما يعد المؤمنون فيه من القوة للعبادة، وما يعد فيه المنافقون من غفلات الناس وعوراتهم، وهو غنم للمؤمن ونقمة للفاجر". أحمد والبيهقي وصححه العلامة أحمد شاكر

“Ягон моҳе беҳтар аз моҳи рамазон барои мусулмонон наомадааст, Ва ягон моҳе бадтар аз моҳи рамазон барои мунофиқон наомадааст. Зеро дар ин моҳ мусулмонон худро тақвият медиҳанд барои ибодат (и Худованд), Ва мунофиқон худро тақвият ва тайёр мекунанд барои ғофил гардонидани мардум, гумроҳ сохтани онҳо дар ин моҳи муборак, Ва ин моҳ барои мусалмонон ғанимат аст, ва барои фочирону гунаҳкорон азоб аст”. (Аҳмад, Байҳақи ва Аҳмад Шокир ин ҳадисро саҳеҳ гуфтааст)

Пас бигзор моҳи рамазон барои мо моҳи тарбия ва таълим басӯи ахлоқи неку бошад, то инки ризогии

Парвардигорро дар ин моҳи муборақ ба даст биёрем.

Ахлоқи рӯзадорон хеле бисёр аст, вале дар инҷо баъзе аз онро мухтасаран зикр мекунем:

Сабр

Яке аз ахлоқи рузадорон: Сабр аст

Рамазон ин моҳи сабр аст, чун мусалмон дар ин моҳ нафси худро аз шаҳавот, хурок, шароб, барои бачо овардани тоати Парвардигораш ва пайрави аз Паёмбараш манъ мекунад, ва инчунин худро аз озор додани мардум манъ мекунад, ки ин ҳама сабр дар тоъати Худо аст.

Чунонеки Паёмабри Худо мефармояд:

ولذلك قال النبي صلى الله عليه وسلم: «وإذا كان يوم صوم أحدكم فلا يفسق ولا يرفث، فإن سابه أحد أو قاتله فليقل: إني صائم». متفق عليه

“Вақте яке аз шумо рӯзадор бошад, пас фосиқи накард ва бадзабониву фаҳшо нагуфт. Ва касе ӯро дашном дод ё бо ӯ ҷанҷол кард, пас бигӯяд: Ман рӯзадор ҳастам”.

Муттафақун алайҳи

Ин аст насихати Паёмбари Худо (с) барои рӯзадорон, аммо бисёре аз рузадоронро мебинем, ки дар ин моҳ

дар корҳои беҳуда худро ғазабнок мекунад ва бо дигарон носазо, дашном, ва лаънат мегуянд ва агар аз яке онҳо пурсида шавад ки чаро? Мегуянд: Бахшиш ки ман рӯзадорам ва асабам вайрон аст. Дар ҳоле ки ин моҳ моҳест ки мардумро ба сабр, раҳмат, ва бахшоиш миёни ҳамдигар амр мекунад.

Амонат

Ва дигар ахлоқи рӯзадорон: "Амонатдори" аст:

Чун рӯза аз ҷумлаи амонатҳое аст, ки инсон онро таҳаммул кард, дар ҳолеки замин ва осмонҳо аз таҳаммули он очиз монданд.

Худованд мефармояд:

﴿إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا﴾ [الاحزاب : ۷۲]

“Ҳар ойна мо амонатро бар осмонҳо ва заминҳо ва бар қуҳҳо арз (пешкаш) доштем, пас қабул накарданд, ки онро бардоранд ва аз он тарсиданд ва инсон онро бардошт (таҳаммул кард) ҳар ойна ситамгару нодон аст”.

Сураи Аҳзоб: 72

Барои ҳамин ваъдаи азоби саҳте аст барои

касонеки як рӯз аз рӯзаи ин моҳро беягон узр тарк мекунанд, Ин ваъиди саҳт барои касонест ки як рӯзи рӯзаро бе узр тарк мекунанд, пас чи бошад ҳоли касонеки рӯзаи ин моҳро пурра тарк мекунанд? Чи бошад ҳоли касонеки рӯзадорони ин моҳро истеҳзо масҳара мекунанд?

Раҳмдили ва кумаки ҳамдигар

Инчунин аз ахлоқи рӯзадорон: Раҳмдили ва кумаки ҳамдигар дар ин моҳи муборак аст.

Моҳи рамазон моҳи раҳмат ва ёрдами ҳамдигар аст, ки дар ин моҳ сарватмандон ҳоҷати бародарони муҳтоҷашонро, бародароне, ки ҳоҷат ба хурок, шароб ва ғайра доранд, дар ёд меоранд, Чун рӯзадор вақто ки гурусна ё ташна мешавад он бародароне, ки доимо гирифтори гуруснаги ва камбағали ҳастанд дар ёд меорад ва онҳоро кумак мекунад.

Паёмбари Худо дар ин бора ташвиқ намуда мефармояд:

"من فطر صائمًا كان له مثل أجره، من غير أن ينقص من أجر الصائم شيء."
الترمذي وأحمد وصححه الألباني.

“Касеки рӯзадорро ифтор диҳад, барои ӯ ҳам мисли ачри рӯзадор аст, дар ҳоле ки аз ачру савоби рӯзадор чизе кам намешавад”. *Тирмизӣ, Аҳмад, ва Албони саҳеҳаиш гуфтааст*

Инчунин барои ҳар як мусулмон вочиб аст, ҳоҷати бародарони мусулмонашро ба ёд биёрад ва бар заъифашон раҳм кунад, ва нодорашонро кумак кунад, ва аз онҳо зарарро дур кунад.

Паёмбари Худо мефармояд:

وقال النبي -صلى الله عليه وسلم- : المسلم أخو المسلم لا يظلمه ولا يسلمه، من كان في حاجة أخيه كان الله في حاجته، ومن فرج عن مسلم كربة من كرب الدنيا، فرج الله عنه كربة من كرب يوم القيامة، ومن ستر مسلماً ستره الله يوم القيامة [متفق عليه].

“Мусалмон бародари мусалмон аст, зулмаш намекунад ва таслимаш намекунад, ва касеки дар баровардани ҳоҷати бародараш бошад, пас Худованд дар баровардани ҳоҷати ӯ мебошад, ва касеки аз бародари мусалмонаш мушкиле аз мушкилоти дунёро дур кунад пас Худованд мушкилоти охирати ӯро дур мекунад, ва касеки бипушад айби бародари мусалмонашро дар дунё, пас Худованд айби уро дар рузи қиёмат мепушонад”.

Муттафақун алайҳи

Шафоъати нек

Шафоъати нек миёни ҳамдигар, инҳам яке аз ахлоқҳои неки рӯзадорон аст, ва савоби бузурге дорад,

Худованд мефармояд:

﴿مَنْ يَشْفَعُ شَفَعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا وَمَنْ يَشْفَعُ شَفَعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا﴾ [النساء : ۸۵]

“Ҳар ки шафоъати нек кунад, ӯро баҳрае аз савоб аст ва ҳар ки шафоъати бад кунад, ӯро баҳрае аз азоб аст”.

Сураи Нисо: 85

АбуМусои Ашъари (р.з) мегӯяд: Паёмбари Худо (с) вақте ҳоҷатманде пеши ӯ меомад мегуфт:

وقال أبو موسى الأشعري رضي الله عنه: كان النبي - صلى الله عليه وسلم - إذا أتاه طالب حاجة، أقبل على جلسائه فقال: «اشفَعُوا تَوْجَرُوا...» [متفق عليه].

“Шафоъат кунед савоб мегиред”.

Насиҳат барои ҳар мусалмон

Яке аз ахлоқи бузурги рузадорон: "Насиҳат миёни ҳамдигар" аст .

Паёмбари Худо мефармояд:

النبي - صلى الله عليه وسلم - قال: «الدين نصيحة، الدين النصيحة، الدين النصيحة» قالوا: لمن يا رسول الله؟ قال: «لله، ولكتابه، ولرسوله، ولأئمة المسلمين وعامتهم» [رواه مسلم].

“Дини ислом насихат аст, дини ислом насихат аст, дини ислом насихат аст” гуфтанд: барои ки эй Паёмбари Худо? Гуфт: “Барои Худо, барои китобаш, барои Пайғамбараш, ва барои имомҳои мусалмонон ва барои ҳамаи онҳо”.

Муслим

وعن جرير رضي الله عنه قال: «بايعت رسول الله - صلى الله عليه وسلم - على إقام الصلاة، وإيتاء الزكاة، والنصح لكل مسلم» [متفق عليه].

Аз ҳазрати Ҷарир (р.з) ривоят аст ки гуфт: “Байъат кардам бо Пайғамбари Худо барои барпо кардани намоз, адо кардани закот, ва насихат барои мусалмонон”.

Муттафақун алайҳи

Ва Паёмбари Худо дар ҳадиси дигар мефармояд:

وقال - صلى الله عليه وسلم - : «لا يؤمن أحدكم حتى يجب لأخيه ما يجب لنفسه» [متفق عليه].

“Имони касе аз шумо комил намешавад то инки дӯст бидорад барои бародари мусалмонаш ончизеро ки барои худ дӯст медорад”.

Муттафақун алайҳи

Ва аз ҳаққи мусалмон барои бародари мусалмонаш ин аст, ки ўро бароҳи ҳақ насихат кунад, ва уро аз гумроҳи ва роҳи бад огоҳ бисозад, ин аст ҳамон дӯсти ва бародарие ки Паёмбари Худо мусалмонро бар он васф карда мефармояд:

«مثل المؤمنين في توادهم وتراحمهم وتعاطفهم، مثل الجسد إذا اشتكى منه عضو تداعى له سائر الجسد بالسهر والحمى» [متفق عليه].

“Мисоли мусалмонон дар дӯсти, раҳмдили, ва меҳрубони миёни ҳамдигар ба мисоли як ҷисм аст, ки агар як узве аз он дард кунад ҳамаи аъзои дигараш дард мекунад”.

Муттафақун алайҳи

Моҳи рамазон фурсати бузурге барои насихат, таълим, ва роҳнамои ҳамдигар аст. Чун дилҳо дар ин моҳ басуй Парвардигораш бар мегардад, ва гушҳо ташнаи шунидани суханони Худованд ва Паёмбари ў ҳастанд.

Пас барои ҳар мусалмон лозим аст, ки ин

мохро ғанимат донад, дар насихат ва таълими бародарони мусалмонаш, ва хосатан имомҳои масҷидҳо, донишмандон ки масуълияти онҳо назди Парвардигорашон бузургтар аст.

Ҳамкори дар неки ва тарси Худо

Ҳамкори миёни ҳамдигар дар некиҳо ва тарсу ибодати Худо ахлоқи аз ахлоқҳои рузадорон аст.

Худованд дар ин бора мефармояд:

﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبَيْرِ وَالْتَفَوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ﴾ [المائدة: ٢٤]

“Ва бо якдигар бар некукори ва парҳезгори кумак ва ҳамкори кунед ва бар гуноҳ ва зулм бо якдигар ҳамкори макунад”.

Сураи Моид: 2

Ва инчунин Худованд мефармояд:

﴿وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾﴾ [العصر: ١، ٣]

“Қасам бар замон ки ҳар ойна инсон дар зиёнкори аст, магар ононеки имон оварданд ва амалҳои шойста кардаанд ва якдигарро бар дини дуруст васият карданд ва якдигарро бар сабр васият

карданд”.

Сураи Аср: 1-3

Ислоҳ миёни мардум

Ислоҳ кардан миёни мардум, яке аз дарвозаҳои бузурги қорҳои нек аст, ки бисёри мардум имрӯзҳо аз он дар ғафлат мондаанд.

Худованди бузург мефармояд:

﴿لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ

التَّائِبِينَ﴾ [النساء : ١١٤]

“Дар бисёре аз машваратҳои пинҳониашон фоидае нест, магар дар сухани онон, ки ба садақа додан ё некӣ кардан ва ё оштиҷӯӣ машварат медиҳанд”.

Сураи Нисо: 114

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ﴾ [الحجرات: ١٠]

“Ҳар ойна мусалмонон бародари якдигаранд, пас миёни ду бародари хеш сулҳ кунед”.

Сураи Ҳуҷурот: 10

Паёмбари Худо дар ҳадиси дигаре мефармояд:

وقال النبي - صلى الله عليه وسلم - : «كل سُلامي من الناس عليه صدقة، كل يوم تطلع فيه الشمس تعدل بين الاثنين صدقة، وتُعِين الرجل في دابته، فتحمله عليها، أو ترفع له عليها متاعه صدقة، والكلمة الطيبة صدقة، وبكل خطوة تمشيها إلى الصلاة صدقة، وتميط الأذى عن الطريق صدقة» [متفق عليه]، ومعنى «تعدل بينهما» تصلح بينهما بالعدل.

Аз Абӯхурайра, разия-л-Лоҳу анху, ривоят аст, ки гуфт: пайғамбари Худо, салла-л-Лоҳу алайҳи ва саллам, гуфт: «Аз мардум бар ҳар як банду буғуми баданашон ҳар рӯз, ки дар он офтоб мебарояд, садақа лозим аст: чун дар миёни ду нафар адл кунӣ, садақа аст; ва чун ба марде барои савор шудан ба ҳайвони савориаш ёрӣ расонӣ ё бар он ҳайвон бору бандашро бор кунӣ ё бардорӣ, садақа аст; ва сухани хуш садақа аст; ва ҳар як қадаме, ки барои рафтган ба намоз гузорӣ, садақа аст; ва чун чизи озордиҳандаро аз сари роҳ баргараф кунӣ, садақа аст».

Муттафақун алайҳи

Ин аст ахлоқҳои бузурги рузадорон. Ва хушо бар ҳоли касонеки ин моҳро ғанимат медонанд дар анҷом додани ин ахлоқҳо, ва пушаймони бар касонеки дар ин моҳи муборак аз анҷом додани ин ахлоқҳо дар ғафлат мондаанд, ва ин моҳро дар хоб ва бепарвоги мегузaronанд.